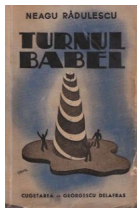

CARTE: „Turnul Babel” de Neagu Rădulescu

Scris de Horia Picu

Duminică, 22 Decembrie 2013 07:28 - Ultima actualizare Duminică, 22 Decembrie 2013 09:57

Pe Neagu Rădulescu l-am știut prin caricaturile sale, care-i apăreau în ziarele de sport de la începutul anilor '70. Apoi am descoperit că a fost și un talentat pamfletar, un fin observator al naturii umane. În cartea sa „Turnul Babel”, cititorul se reîntâlnește cu scriitorii interbelici și cu actorii aceleiași perioade. *„Am umplut odată un blocnotes cu o herghelie de cai verzi pe pereți despre El. De atunci au trecut câteva toamne. Nu știu câte.”*

Spune Neagu Rădulescu despre el însuși. Anii copilăriei trec repede și acum autorul se vede ca unul dintre cei care

„[...] ține bolta frunții în palmă și seamănă în grădina hârtiei florile lui de vis.”

Lista evocărilor și amintirilor din cartea prezentată azi e prea lungă. M-am oprit doar la câteva nume.

Mircea Damian

„Nici Mircea Damian nu mai doarme pe-o bancă tare în Cișmigiu. Și maestrul mănâncă de câte ori îi pofteste cimpoiul stomacului pe zi, nu o dată pe săptămână ca foștii săi eroi.”

Mircea Damian – pseudonim al scriitorului și gazetarului Constantin Mătușa (1899-1948). Niciodată mulțumit de prestațiile politicianilor vremii (dacă ar fi trăit acum alta ar fi fost situația, nu-i așa?...), remarcat pentru proza sa de Camil Petrescu, M. Damian este pe nedrept aproape necunoscut azi.

Petru Comarnescu

„...s-a întors de peste ocean cu capul ca o tortă nemțească și cu un spate cât un cufăr cu șapte despărțituri.”

Critic literar și eseist, Comarnescu a obținut un doctorat în istoria artelor în SUA în 1933.

Neagu Rădulescu spune în cartea sa că unii dintre colegii săi de generație n-au avut acel dram de noroc în viață necesar pentru a rămâne nemuritori prin cărți sau publicații periodice:

„ce e drept, pe unii vieața i-a svârlit funcționari la Gară sau la Finanțe, sau dascăli de istorie într-un orășel pustiu de provincie.”

Pentru unii a fost și mai rău...

„pe alții, mai puțin norocoși, i-a furat într-o dimineață de Octombrie, când se deschid școlile și se desbracă pomii, tuberculoza.”

Autorul reușește ca în câteva cuvinte să portretizeze definitiv un scriitor. De exemplu, despre Ion Minulescu scrie că avea

„Hainele tărcate și celebrele-i fulare pe care și acum îi place să le poarte înnodate desordonat și ieșite din palton ca o barbă.”

Cafeneaua,

„mătușa asta cu cafeluțe, tabieturi și taifas, te prinde așa de mult în mrejele ei, că atunci când ieși din ea și te trezești în stradă îți sunt tâmplele ninse și confracții te arată cu degetul.”

este un loc unde

„afli că X a scris o carte proastă sau bună. (Scriitorul român nu mai citește de la 18 ani. El se informează.)”

Singura rezolvare posibilă pe care o vede autorul „Turnului Babel” este

„să te întorci în fum și în miros acru de șvarț, să ascuți aceleași șuete demodate, să privești rând pe rând cum îi cad dinții vecinului, să dormi cu gazeta în mână[...].”

Activitatea la „Viața Literară” a scriitorilor e „luată sub lupă” de Neagu Rădulescu. Despre poetul Virgil Carianopol spune că era:

„ slab, cu pielea obrazului întinsă prea mult pe oase și mereu neras (așa trebuie să fi fost Ioan Botezătorul care se hrănea cu rădăcini și leuștean și în zilele de dulce cu lăcuste).”

În alt capitol al cărții, Neagu Rădulescu spune despre el însuși :

„Nu sunt misogin. Dimpotrivă. Iubesc prea mult căprioarele cu fustă și cercei. După fiecare mă întorc pe stradă și nu m-aș mira trezindu-mă vreodată cu nodul cravății la ceafă.”

Nu-i singurul... Apoi autorul se dezlănțuie împotriva câtorva scriitoare, catalogate de el ca neimportante. Dar ce introducere în miezul problemei face domnul Rădulescu...

„Eu, uite, am croit cu plaivazul pe hârtie o crizantemă și am aruncat-o lângă botforii câtorva Cosânzene □ care în loc să-l vâre pe Făt Frumos □ pe fereastră la ele în iatac și să se drăgostească așa cum scrie și în cărțile sfinte, înșiră până în zori versuri cu iglița și cos mii de cuvinte să dea gata un roman.”

Drept urmare, autorul a fost „târât” prin judecăți, cum a făcut, de exemplu, poeta Erastia Peretz . Neagu Rădulescu spune:

„Auzi, să nu-ți răspundă la salut fiindcă ai asemuit-o cu Lucreția Karnabatt[...].”

despre care se spune că era cam bărbătoasă. Una din cărțile sale se numește „Sexul de peste drum”.

Nici

Lucia Demetrius

nu scapă de ironiile fine ale lui Neagu Rădulescu. Apropiată destul de mult – se pare – de Eugen Lovinescu, într-o nuvelă, scriitoarea a scris că eroina e în metrou și admiră trei sferturi de oră gâtul unui bărbat aflat lângă ea.

„Ce gât! Privindu-l neobosită încă trei sferturi de oră și analizându-l cam tot atât, eroina e cât pe aici să leșine când maestrul a ajuns la destinație. Ce gât!”

După ce-a citit nuvela,

„Maestrul Lovinescu dă sentința: Lucia Demetrius e genială!”

Exagerarea e evidentă, nu încapă îndoială...Tot în „Turnul Babel” am citit:

„Lucia Demetrius își plasează ifosele wertheriene și miorlăiturile de Ofelie desamăgită în viață.”

„Suferințele tânărului Werther” este un roman scris de Goethe în 1774, o operă reprezentativă a mișcării literare „Sturm und Drang”

Coca Farago

„Te oprești mirat în drum. Ce arătare e asta? Ce să caute dorobanțul de piatră care păzește podul de la Cernavodă pe Calea Victoriei? Nu e nici un dorobanț, ci e chiar Coca Farago. [...] pârul îl poartă cu alee pe mijloc, împletit la spate concu în mai mulți covrigi cu susan sau ca

două receptoare de urechi.”

Ca trăsătură principală a cărții lui Neagu Rădulescu aş remarca umorul. De exemplu, despre scriitoarea

Sevastia Ticu Arhip

scrie că e :

„profesoară și unitate de măsură pentru girafe și blocuri”

Un loc preferat de scriitori interbelici a fost „Café de la Paix”, aparținând de „Capșa”. Dar, pentru că poeții consumau doar pahare cu apă, Capșa a tras obloanele cafenelei. Clienți ai acestui loc au fost: Ion Minulescu, Mihail Sorbul, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Tudor Vianu, Camil Baltazar, Isac Peltz, etc., etc. Timp de două săptămâni, cât a durat „pauza” de închidere a cafenelei,

„pescuitorii de stele au circulat pe calea Victoriei cu mâinile în buzunare, ca niște simpli cetățeni. Între ei și lumea cealaltă nu mai era fereastra aburită a Capșei.”

Cișmigiul, parcul atâtor povești frumoase, un loc preferat de bucureșteni:

„Pe bănci au înlemnit pensionarii cu bărbia sprijinită în baston. Văduvele își expun genunchii și câteodată mai mult, fiindcă sunt văduve.[...] Sunt atâtea studente și studenți in Cișmigiu că nu cred să se mai găsească vreunul într-o sală de curs. Și nici unul n-are în mână vreo carte sau vreo revistă de literatură...”

Așa a fost atunci. Acum e altfel, nu-i așa?...

La Bușteni exista (poate mai există și azi?) o casă a scriitorilor, loc de odihnă și de inspirație pentru ei. Și scriitori români au fost mulți întotdeauna...Neagu Rădulescu spune:

„Vasile Alecsandri” ne-a decretat pe toți, de la vlădică la opincă, logoditori de stihuri și cai verzi.”

De data aceasta „caii verzi” nu sunt cei de pe pereți, așa cum e zicala, ci îi găsim, poate, în realizările scriitorilor. Cu toate că sunt destui care consideră literatura română sub nivelul celei mondiale, îmi mențin părerea că scriitorii noștri sunt mai buni decât ai lor!

În gara din Bușteni au coborât toți scriitorii,

„Un pluton de poeți cu geamantane, cu neveste, cu copii și cu câte un cățeluș pitulat bine sub palton.”

Printre cei coborâți pe peron este și poetul

George Dumitrescu

, care și-a pierdut un galoș în tren. Autorul consemnează pățania cu binecunoscutu-i umor:

„...jos, sub burlanele nădragilor, poetul prezintă două picioare diferite, luate, s-ar părea, cu chirie de la magazin. În stânga măcăie rățușca unui pantof și dincolo, pe dreapta, sub armonică, se înfoiază mortuar mănuașă cu limbă a galoșului vitreg.”

Tot din zona de munte amintită vine și butada spusă de

Șerban Cioculescu

, cu un umor remarcabil:

„Domnilor, nu înțeleg de ce i se spune Predeal. Că nu e pre-deal deloc. E pre-munte!”

Autorul portretizează și câteva figuri de mari actori români. Dintre toate, doar câteva cuvinte spuse de Neagu Rădulescu despre

Mircea Șepilici

:

„E posesorul unei bărbii ca un galoș și sâsâie de parcă îi zboară cuvintele din praștie.”

CARTE: „Turnul Babel” de Neagu Rădulescu

Scris de Horia Picu

Duminică, 22 Decembrie 2013 07:28 - Ultima actualizare Duminică, 22 Decembrie 2013 09:57

Cartea, de la apariția căreia au trecut 73 de ani, își păstrează neschimbat farmecul insolit. Citiți-o și vă veți convinge. Poate discutăm despre ea la o cafenea literară în Sighet într-o bună zi...